SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 3055

S P R A W O Z D A N I E

KOMISJI DO SPRAW DEREGULACJI

ORAZ KOMISJI POLITYKI SPOŁECZNEJ I RODZINY

o rządowym projekcie ustawy o umorzeniu należności dochodzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych powstałych przed dniem 1 stycznia 1999 r. (druk nr 3010)

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu skierował w dniu 20 sierpnia 2026 r. powyższy projekt ustawy do Komisji: do Spraw Deregulacji oraz Polityki Społecznej i Rodziny do pierwszego czytania.

Komisje: do Spraw Deregulacji oraz Polityki Społecznej i Rodziny po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu ustawy na posiedzeniu w dniu 3 września 2026 r.

wnoszą:

W y s o k i S e j m uchwalić raczy załączony projekt ustawy.

Warszawa, dnia 3 września 2026 r.

Przewodnicząca Komisji
Polityki Społecznej i Rodziny

(-) Katarzyna Ueberhan

Przewodniczący Komisji
do Spraw Deregulacji

(-) Ryszard Petru

Sprawozdawca

(-) Katarzyna Kierzek-Koperska

Projekt

U S T A W A

z dnia

o umorzeniu należności dochodzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych powstałych przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 1. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy umarza się z mocy prawa powstałe przed dniem 1 stycznia 1999 r.:

1) nieprzedawnione należności z tytułu:
   a) składek na ubezpieczenie społeczne,
   b) dodatkowych składek na ubezpieczenie społeczne pracowników w wypadku stwierdzenia przez okręgowego inspektora pracy Państwowej Inspekcji Pracy albo państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego pogorszenia warunków pracy w zakładzie pracy,
   c) składek na ubezpieczenie społeczne od świadczenia socjalnego wypłaconego w okresie urlopu górniczego oraz od zasiłku socjalnego wynikających z odrębnych przepisów lub układu zbiorowego pracy dla pracowników zakładów górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r.

   – powstałe na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1989 r. poz. 137, z późn. zm.[1)]);
2) nieprzedawnione należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne powstałe na podstawie:
   a) ustawy z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. poz. 145, z późn. zm.[2)]),
   b) ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. z 1995 r. poz. 333 i 617, z 1996 r. poz. 461, z 1997 r. poz. 153 oraz z 1998 r. poz. 887),

---

1) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1989 r. poz. 441, z 1990 r. poz. 206, z 1991 r. poz. 24, 450 i 474, z 1994 r. poz. 385, z 1995 r. poz. 17 i 426, z 1997 r. poz. 770 oraz z 1998 r. poz. 668, 684 i 887.

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1986 r. poz. 202, z 1989 r. poz. 190, z 1990 r. poz. 206, z 1995 r. poz. 17, z 1996 r. poz. 461, z 1997 r. poz. 153 oraz z 1998 r. poz. 887.

c) ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz. U. z 1989 r. poz. 250, z późn. zm.[3)]),

d) ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o ubezpieczeniu społecznym duchownych (Dz. U. poz. 156, z późn. zm.[4)]);

3) nieprzedawnione należności z tytułu składek na Fundusz Pracy powstałe na podstawie:

a) ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. poz. 446, z 1990 r. poz. 57 i 323 oraz z 1991 r. poz. 24, 201 457),

b) ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. poz. 457, z 1992 r. poz. 84 i 394, z 1994 r. poz. 165 i 516 oraz z 1995 r. poz. 1),

c) ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2003 r. poz. 514, z późn. zm.[5)]);

4) nieprzedawnione należności z tytułu składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych powstałe na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2002 r. poz. 85, z późn. zm.[6)]).

2. Umarza się z mocy prawa powstałe w związku z należnościami, o których mowa w ust. 1:

1) odsetki za zwłokę;

2) dodatkowe opłaty;

3) opłaty prolongacyjne;

4) koszty upomnienia;

5) koszty egzekucyjne.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w przypadku złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 3 ust. 3.

Art. 2. 1. W przypadku umorzenia, o którym mowa w art. 1, nie wydaje się decyzji.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych informuje osoby zobowiązane o umorzeniu ich należności, o których mowa w art. 1, na profilu informacyjnym PUE ZUS tych osób albo –

[3)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1990 r. poz. 206, z 1991 r. poz. 450 i 474, z 1995 r. poz. 17, z 1996 r. poz. 461 i 585, z 1997 r. poz. 153 oraz z 1998 r. poz. 668 i 887.

[4)] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1990 r. poz. 206, z 1991 r. poz. 450, z 1995 r. poz. 17, z 1996 r. poz. 461, z 1997 r. poz. 153 oraz z 1998 r. poz. 887.

[5)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. poz. 844, 1143, 1176, 1268, 1302, 1380, 1608, 1966, 2036, 2037, 2217 i 2255 oraz z 2004 r. poz. 593, 624, 959 i 1001.

[6)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. poz. 1088, 1287 i 1673, z 2003 r. poz. 2037 i 2271, z 2004 r. poz. 1264 i 2703, z 2005 r. poz. 1110 oraz z 2006 r. poz. 1121.

w przypadku gdy profil informacyjny nie został założony – na ostatni adres do korespondencji zgłoszony w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 3. 1. W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszego przepisu Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadamia osobę, wobec której zadłużenie objęto umorzeniem, o którym mowa w art. 1, z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub z tytułu współpracy przy prowadzeniu tej działalności albo z innego tytułu, z którego opłacała składki za siebie, o możliwości odstąpienia od umorzenia z mocy prawa należności na podstawie niniejszej ustawy.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przesyła zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, na profil informacyjny PUE ZUS albo – w przypadku gdy profil informacyjny nie został założony – na ostatni adres do korespondencji zgłoszony w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

3. Odstąpienie od umorzenia, o którym mowa w ust. 1, następuje przez złożenie oświadczenia przez osobę, o której mowa w ust. 1, do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w terminie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1.

4. Termin, o którym mowa w ust. 3, nie podlega przywróceniu.

5. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 3, może dotyczyć wyłącznie całości należności objętej umorzeniem, o którym mowa w art. 1, oraz nie może zostać odwołane lub zmienione.

6. Do oświadczenia, o którym mowa w ust. 3, stosuje się przepisy art. 63–66 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691).

Art. 4. 1. Postępowania egzekucyjne oraz zabezpieczające wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, dotyczące należności, o których mowa w art. 1, ulegają umorzeniu z mocy prawa.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadamia organ egzekucyjny, niebędący dyrektorem oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o należnościach podlegających umorzeniu na podstawie art. 1, niewcześniej niż w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie niniejszego przepisu, jednak niepóźniej niż do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 5. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadamia właściwy organ – syndyka, sędziego-komisarza albo sąd upadłościowy o należnościach podlegających umorzeniu na podstawie art. 1, zgłoszonych jako wierzytelności w postępowaniu upadłościowym,

niewcześniej niż w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie niniejszego przepisu, jednak niepóźniej niż do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadamia właściwy organ – nadzorcę, zarządcę, sędziego-komisarza albo sąd restrukturyzacyjny o należnościach podlegających umorzeniu na podstawie art. 1, zgłoszonych jako wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym, niewcześniej niż w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie niniejszego przepisu, jednak niepóźniej niż do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 6. 1. W przypadku umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za osobę prowadzącą działalność gospodarczą oraz osobę z nią współpracującą lub za inną osobę opłacającą składki za siebie:

1) okres, za który składki zostały umorzone, nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu kapitału początkowego, o którym mowa w art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749 oraz z 2026 r. poz. 26 i 425);
2) umorzone składki nie podlegają wliczeniu do podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 25 ustawy, o której mowa w pkt 1;
3) okres, za który składki zostały umorzone, nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa i wysokości emerytur i rent z ubezpieczeń społecznych oraz innych świadczeń, do których prawo jest uzależnione od posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w rozumieniu przepisów ustawy, o której mowa w pkt 1.

2. Do osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., dla których ustala się kapitał początkowy, przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 7. Umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne nie ma wpływu na prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych dla ubezpieczonych innych niż wymienieni w art. 6 i na wysokość tych świadczeń.

Art. 8. W przypadku umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za osobę prowadzącą działalność gospodarczą oraz osobę z nią współpracującą lub za inną osobę opłacającą składki za siebie okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu objęte umorzeniem wlicza się do okresu zatrudnienia, o którym mowa w art. 302^1 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277 z późn. zm.[7)]).

[7)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 807, 1423 i 1661 oraz z 2026 r. poz. 25, 473 i 1046).

Art. 9. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 199, 252, 426, 473, 507 i 734).

Art. 10. Przychody z tytułu umorzenia należności, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 2, nie stanowią przychodu w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 5 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 3, art. 4 ust. 2, art. 5 i art. 9, które wchodzą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.